

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația:
Oradea,
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

Abonament:
Exemplarul 5 Lei
Pe un an 200 Lei

PARTEA NEOFICIALĂ

Pâinea noastră cea de toate zilele...

Mă gândeam la cauza secetei sufletești de care suntem cuprinși preoți și laici deopotrivă. Căutam explicație de ce suntem așa plini de spiritul lumii și așa goi de spiritul lui Dumnezeu; așa pasionați pentru materie și așa apatici și desgustați de ce e spiritual și religios.

Dacă acest spirit lumesc e întristător în mirean, e isbitor și de trei ori trist în preot „lumina lumii și sarea pământului”. — Nu se poate nega, e fapt sfâșietor de trist, că marea majoritate, dacă nu chiar totalitatea preoților este îmbăcsită de materialism, încât preoții conștii de misiunea lor, preoții practicanți ai vieții spirituale învățate în Seminar sunt puțini de tot, în număr aproape dispăruți.

Grijile familiare, asperitățile vieții, explică acest trist fenomen, dar nu-l scuză în aceia a căror meditare ar trebui să fie legea Domnului și mântuirea sufletelor.

Uitarea vorbei sfântului apostol Pavel: „ațâță în tine darul ce ți s'a dat prin punerea mâinilor mele”; neglijarea hranei ce trebuie să fie pâinea zilnică a preotului: cetirea sfintei Scripturi, iată ce explică spiritul lumesc din noi. Iată ce-i cauza, că mulți dintre noi mai bine se pricepe la vite, economie, bănci, cooperative, comerț, etc. și alte îndeletniciri lumești, decât la meditare, tălcuirea și predicarea cuvântului dumnezeesc. Ne lipsește lectura, lectura pie, evlavioasă, mai ales a Sfintei Scripturi, unde este depus focul dumnezeesc, ce ne aprinde inimile de zel și însuflețire pentru oameni.

Până ce nu vom citi zilnic un pasaj din Sfânta Scriptură, cuvântul Domnului, nu vom avea spirit în noi; până ce nu ne vom adăpa zilnic la acest izvor al harului și al luminii dumnezeiești, nu vom avea gustul celor cerești, celor evlavioase.

Să ne lăsăm întrecuși de sectari, acărora supremă ocupație este cetirea, meditare și aprofundarea cuvântului lui Dumnezeu? Ar fi trist.

Iată pâinea noastră cea de toate zilele! Cel ce mănâcă din pâinea aceasta nu va flămânzi, celce se va adăpa la acest izvor, nu va însetoșa nici odată. De ce să mai întârziem? Ce ne mai reține de-avea Sfânta Scriptură, cel puțin a Testamentului Nou, totdeauna la îndemână, din care să ne facem mereu lectura? Că adevărat numai nouă ni se va imputa tot răul ce va veni asupra noastră și acelor incredințați nouă: pentru că am refuzat a folosi mijlocul cel mai eficace de-a ne ținea spirituali, evlavioși, plini de duhul Domnului. Și o atare neglijență nu va putea rămânea fără sancțiune gravă, crâncenă, în cel chemat. Judecata preotului ce s'a neglijat în aceasta privință, va fi teribilă, fără asemănare.

Ciungii, orbii, schiopii și alți neputincioși ne vor întrece întru împărăția lui Dumnezeu, iar fiii luminii celor ce li s'a dat să înțeleagă, vor fi scoși afară. Ce rușine, ce necaz, ce rătăcire!

Să rugăm pe Domnul să întoarcă inimile noastre spre înțelegerea evangheliceștilor sale vestiri și să facă din Sfânta Scriptură cea mai delicioasă hrană a noastră.

Pâinea noastră cea de toate zilele dă ni-o nouă astăzi!

Păr. Tăutu, profesor-spiritual.

— **Triumful euharisticului Isus.** Credința vie a catolicilor în prezența reală a lui Isus în sf. Taină a Euharistiei se manifestă prin congresele euharistice naționale și internaționale. Cei cari nu pot participa la cele internaționale, aranjază congrese după regiuni ori dieceze. Astfel de congres, paralel cu cel din Sydney, s'a ținut în Calabria Italiei și Binche Belgia, unde zeci de mii de credincioși și-au mărturisit credința și alipirea față de euharisticul Isus izvor de grație la suportarea greutăților și necazurilor din lumea aceste rea și trecătoare.

Laicizarea învățământului nostru.

De ceea ce ne temeam, dar nu credeam, s'a întâmplat. Dl. Ministru al instrucțiunii publice a hotărât contra religiei în cursul superior al liceului, unde vom avea numai o singură oră pe săptămână. Veliar a învins pe Dzeu, spiritul răului s'a arătat mai puternic decât al binelui; pușinii atei și francmasoni din Ministerul instrucțiunii au avut mai mare și mai hotărâtoare influență asupra Ministrului Dr. Angelescu, poate ateu și francmason și D-Sa, decât o țară întreagă, cu arhierii, preoții și tot ce e mai bun în ea. Repet satan a umilit pe Crist.

Până când vom avea 3 ore de dirigenție (două de morală laică, în care pân'acum nu se știe ce se va preda: lecturi din legenda lui Ormuzd și Ahriman, ori din filosofia lui Budha, ori din Coran, ori poate lecturi din Kant și Schoppenhauer, ori poate chiar din Nietzsche), pân'atunci religia, cu care până și miniștrii și funcționari înalți și profesori atei mai fac paradă la sărbătorile naționale, va fi strămtorită la o singură oră pe săptămână, predată în cine știe ce sală lepădată și părăsită a școlii.

Tinerimea saturată de ideile moralei laice fără Dumnezeu și fără razim al moralității, stimulent și normă al faptelor morale, va produce de-acum înainte faptele eroice ale jertfiei de sine și ale abnegațiunii, când va fi vorbă de interesul obștesc și binele altuia! Așa se înșală miopii noștri de astăzi, cari cred în atotputernicia moralei laice. Dimpotrivă. Morala laică nu va fi în stare a ne da oameni integri, oțeliți pentru lupta vieții, idealști și altruști, ci va scufunda tinerimea noastră într'un egoism feroce, materialism crass, care nu va căuta decât îndestularea poftelor și ale intereselor sale. Adio fapte de nobleță, de curățenie și integritate a conștiinței, de abnegare, altruism și spirit de jertfă!

Cum am ajuns însă la acest dezastru al educației morale și religioase? Evoluția inexorabilă a spiritului liberal modern spre o dușmănie a religiei și a bisericii. Dar la noi în România mai e un motiv special: Vorbind cu anumiți profesori despre ostilitatea ce se manifestă acum la noi împotriva religiei, ei spun: Ei, de ce să se mai învețe religie, când religia te tâmpește mai mult decât te luminează. Imi aduc aminte, zic ei, când eram elev, aveam un profesor de religie, care nu era capabil să ne învețe nimic; dormeam mai mult sub orele lui. Și-atunci, mai bine să nu piardă elevii vremea, ci să învețe ceva dela profesorii laici, căci dela „popi” nici așa nu au ce să mai învețe”. — Iată spiritul laic, anticlerical. Dar în constatările acestor profesori este și mult adevăr. S'a neglijat studiul religiunii și la noi în Ardeal, în regat apoi de tot. Cu profesori incapabili și nepregătiți, cum se cade, pentru misiunea lor, puteai ține piept

valului laicizant, ce se apropia din toate părțile? Biserica ortodoxă n'a fost în stare dela început, în vechiul regat deja, a-și impune punctul de vedere cu privire la studiul religiunii și a-l face respectat. Unde religia era predată de preoți cu parohie, pentru cari orele de religiune erau numai o ocupațiune laterală neînsemnată, bună a spori cu ceva „leafa”; când am auzit profesori de religiune și preoți declarându-se împotriva separării catedrelor de parohie, atunci ce să mai zici despre o atare mentalitate?

Răul e cât se poate de mare. Arhierii ambelor biserici ar trebui să ia măsuri de apărare împotriva valului laicizmului ce ne amenință cu cutropire. Părinții creștini toți, ortodocși ori catolici, ar trebui să țină adunări de protestare împotriva scoaterii religiei din școală respective a baljocirii ei prin câte o oră săptămânal; ar trebui să protesteze ca și alți creștini conștienți, ca jidani, francmasoni, atei și alte șhleate de oameni să învețe pe copiii lor morală și principii de viață. Căci să nu ne facem iluzii: în corpurile profesionale dela școlile statului se află oameni de aceștia fără principii sănătoase, scrintite.

Vom vedea dacă spiritul creștin se va solidariza împotriva răului ce ne amenință cu înghițire.

P. T.

— **Problema nașterilor în Franța.** În legătură cu congresul ce se va ține în Reims, Card. Luçon publică despre problema nașterilor următoarele observațiuni, din cari reținem câteva părți pentru actualitatea ce o are chestiunea și la noi:

„Chestiunea nașterilor pentru Franța este o chestiune de viață și moarte. Statisticile dovedesc, că Franța, cu toată civilizația brulantă și rafinată, e roasă de o rană cangrenoasă, care se lățește an de an. În Franța sunt mai multe sicrie decât leagăne. Cauza răului este slăbirea sentimentului religios, disprețul legilor divine, cari susțin căsătoria și familia. Inutile vor fi celelalte remedii, pânăce morala nu va fi baza legilor și căsătoria nu va fi apreciată după legile divine”. Noi încă ne laicizăm ca Franța. Durere, vom vedea unde vom ajunge.

— **Terezia Pruncului Isus în restaurant.** În New-York, în restaurantul napolitan, la loc de frunte, este așezată icoana Sf. Tereze a Pruncului Isus. Fapt curios la prima vedere, dar reamintindu-ne de cuvintele profetice ale sfintei: „Toată lumea mă va iubi”, pe cari le-a zis pe patul de agonie, se realizează căci ea a iubit foarte mult pe Dumnezeu și multora le-a arătat calea spre cer.

Sufletul românesc

de

Mariu Theodorian — Carada,

publicist, f. senator.

(Continuare)

Despărțiți de Roma din dragoste de ritul oriental, sufletul românesc latin prin limbă și obârșie, n'a fost nici când vrăjmașul Romei. Până în ziua când Țarul crezu că ar putea pătrunde în Constantinopole în calitate de urmaș al Paleologilor, Românii în luptele lor cu islamul și-au ținut ochii ațintiți spre Roma.

Corespondența domnilor Țării Românești și ai Moldovei să păstrează încă în arhivele Vaticanului și mărturisește acest adevăr. Ca să fie plăcuți Papii, domnii Țării Românești înzestreză și sprijinesc bărățiile din Râmnic, Câmpulung, Târgoviște, București și Craiova. De nu usurpa Austria în sec. XVIII protectoratul asupra, ele s'ar bucura azi printre români de alte simpatii.

În Moldova și mai și. Domnii Moldvei, nu numai că țin sub protecția lor pe catolicii de rit latin, dar când reforma protestantă încercă să-i rupă de Roma, Domnul Moldovei pune sprijinul autorității de stat la dispoziția celor ce apărau dreapta credință, cum zice el în scrisoarea ce trimite Papei, și așa Biserica latină din Moldova birui protestantismul.

Iar când calvinistii deteră un asalt formidabil Bisericii Orientale, cel ce se osteni ca să o împedice de a cădea în brațele protestanților a fost tot un român. Petru Movilă, mitropolitul Kievului, întocmind Mărturisirea Credinței, dete o lovitură de moarte propagandei protestante în Orient. Movileștii au domnit în Moldova și unchiul lui Petre Movilă a fost acel Georghe Movilă, mitropolitul Moldovei și Sucevei, care la un moment izbutise să ducă Biserica Moldovei la Unire, păstrându-i intacte toate riturile și privelegiile sale.

Se știe că în Apus boerii și domnii detronați ai Țării Românești și ai Moldovei trăiau întocmai cași catolicii și mergeau de se închinau în bisericile de rit latin cași în cele de rit oriental. Mihnea IV, nu e singurul ce-și odihnește somnul de veci în biserica latină, la care mergea regulat și cu evlavie. Dar și în zilele de azi — când nu are le îndemână un popă românesc, Românul se duce la cel de rit latin cu aceiași credință și respect. Nimic nu-l jicnește mai mult, decât de i-se cere pentru asta retractațiuni și abjurări, căci cași Soloviev, în inima lui el nu se ține de schismatic.

Pe vremea războiului mondial duhovnicii catolici cari s'au îngrijit de soldați români au putut constata respectul românilor pentru tot preotul hirotonit

capabil să-i împărțesească cu Sfintele Taine. Nu au dreptate cei ce socotesc acest lucru drept indiferență.

Românul e evlavios. Nu s'a văzut în România îngropăciuni civile. Protestanții din Țara Românească au fost siliți să pue în templele lor icoana Maicii Domnului, ca să nu vezeze pe români.

Adormirea Maicei Domnului, întocmai cași Nașterea și Patimile Mântuitorului le cântă poporul în versuri mișcătoare și așa de curat ortodoxe, încât pot fi adoptate de orice monastire catolică. Și fiindcă din condei scăpă cuvântul monastire să spunem că Adormirea Maicei Domnului se prăsnuește în marile monastiri românești, după un tipic sămuitor cu Prohodul Domnului așa cum se săvârșești în Vinerea Patimilor.

Copiilor li se spun povești de pe vremea când Dumnezeu însoțit de Sân Pietru venea prin casele oamenilor, și de Minunile Maicii Domnului.

Vasile Conta, Maioreșcu, Coco Demetrescu au predat de pe catedra Universității filosofia materialistă — e drept și urmașii lor la fel; dar marea majoritate a poporului român are groază de materialism. Cei ce au pierdut credința își zic spiritualiști, când nu cad în spiritism ori teosofie, ca Hajdeu, Istrate și alții.

Românul nu-e palavragiu și-i place adevărul. Din astă pricină un poet și om politic, ca Dumitru Bolintineanu, care fu Ministru de Externe al lui Cuza, tipărindu-și impresiunile călătoriilor sale în Orient, nu se sfiește să desvâlue mașinăria ce la Ierusalim se zice sfânta lumină, pe care o numește mistificare. Cu prilejul acesta vorbește cu respect de clerul latin din Palestina, comparându-l cu cel grec de cere nu are cuvinte bune. Cesar Boliac cânta în Odă România, dar blestemă ceasul în care românii s'au despărțit bisericește de Roma; iar Maioreșcu, vorbind de Unirea cu Roma, recunoaște că a fost spre folosul românismului. Dragostea asta nețărmită de adevăr, a îndemnat și pe răposatul Erbiceanu, pe vremea lui profesor de drept canonic la facultatea de teologie ortodoxă, să spună că boțezul prin afundare l-a introdus Fanarul în sec. XVII ca să mărească deosebirea dintre răsăriteni și catolici, și asta ca să curme curentul ce mâna pe răsăriteni la Unire. Nicolae Dobrescu, fost și el profesor de istorie la aceiași facultate, a arătat că schisma apusese când turcii au cucerit Constantinopolea și că ei au reînviat-o ca să facă mai grea ajutorarea grecilor de către Apuseni.

Dar în zilele noastre, D. Onisifor Ghibu, preot neunit și profesor universitar vorbește în favorul Unirei. Cu ocazia înființării Patriarhatului, P. S. Visarion Puiu vorbind în sf. sinod a spus că singurul într'adevăr patriarh al Bisericii, e Papa.

Când cu votarea legii pentru înființarea facultății de teologie din Chișinău, Patriarhul a vorbit în Senat și istorisea că protestanții fac propagandă cu dolari și livre sterlinge, a spus că spre a apăra ortodoxia, a cerut să fie primiți Românii în Universitățile și colegiile din Roma, fiindcă Biserica Catolică este cea mai aproape de ortodoxie, dar că n'a primit răspuns; și de aceia crede necesar a se înmulți școlile de teologie în România, ca să nu mai meargă studenții prin școli protestante. Am fost de față când a vorbit și l-am aplaudat cu unanimitatea senatului. Păcat, că stenografii n'au reprodus discursul așa cum a fost pronunțat și cum l-am auzit.

Dr. Paulescu învățat fiziologist și profesor la Facultatea de medicină, se interesează de religie și polemist iscusit combate pe cei ce contestă primatul lui Sânt Petru ori nevoia Unirei cu Roma.

Un popă românesc, ce a fost la Roma, mi a povestit cum, voind să-și dea bine seama ce crede poporul de Papa, s'a dus la o mătușe a lui, văduva unui cântăreț dela o biserică neunită din sat de i-a spus că a fost la Roma și a văzut pe Papa. Apoi a întrebat-o: Da știi Dumneata cine e Papa?

— Un om sfânt, i-a răspuns bătrâna.

Mai pot spune și altceva. Eram în 1921 la Lugoj, în acelaș timp cu Nunțiul Marmaggi. Am văzut ce călduros a fost primit de poporul și preoțimea neunită din acel oraș. Am auzit pe un țăran ce sta cu pălăria în mână în fața Nunțiului, întrebând pe un consătean:

— Asta e Papa? — Nu e decât fața a doua a Papii, i-a răspuns tovarășul său.

Sufletul românesc iubește credința și respectă Biserica. Mi s'a spus că nemții — în timpul ocupațiunii, erau minunați de chipul cum toți românii își scoteau căciula în fața unui mort și de evlavia poporului.

Sub vechiul regim, domnii și boerii clădeau în munți atâtea monastiri, încât din pricina asta Țara Românească era numită Grădina Maicii Domnului.

Satele erau înpodobite cu bisericuțe drăgălașe, iar la orașe boeri și negustori se întreceau la întemeierea ori întreținerea parohiilor.

Bisericile Orientale cele ce au fost cotropite de Turci, își datorează viața lor numai aurului românesc. Cu mult înainte de ridicarea puterii rușilor, republica Monahală dela Muntele Athos și patriarhiile din Orient s'ar fi plecat Semilunei, de nu ar fi fost sprijinite de domnii Țării Românești și cei ai Moldovei. Se poate spune că dacă Românii au ajutat atâtea creștinătățile din Orient, este din pricină

că ele erau pe atunci cele mai nenorocite și mai în primejdie de a pieri. Sufletul românesc din evlavie și dragoste le-a salvat pe toate.

Asistența medicală nu a fost în nici o țară așa de complet gratuită, ca în România dinainte de război. Toate spitalele române erau înzestrate cu moșii întinse, ce le îngăduia se îngrijească gratis pe toți bolnavii, de orice neam ori credință. Spitalele astea au fost întemeiate de domni ori de boieri, cu dependență de alte așezăminte bisericesti. Avuțiile lor crescuse prin donațiuni și legate de ale românilor din toate clasele societății. Aceste spitale au fost laicizate de stat, și acum ele întrețin și cârmuesc bisericile ori monastirile de care au atârnat la început.

Monastiri sunt încă multe în Vechiul Regat. Strigă mulți în contra unor abuzuri și lumea toată vorbește de decadența monahismului românesc.

Nu se poate tăgădui că în monastirile astea dai de multe lucruri ce ar putea să lipsească, dar — așa cum e — viața călugărească a românilor mărturisește încă evlavia lor, cu atât mai mult cu cât în monastirile de care vorbim au trăit călugări și călugărițe ce au părăsit viața cu faima sfințeniei. Au fost pepiniera vechiului episcopat, care a avut desigur păcatele lui, dar care a știut se păstreze în popor credința și a făcut ca legea morală să fie respectată. Câteodată și azi se vorbește de Safta Brâncoveanca, o Mavrocordatină ce dupe moartea soțului ei Marele Baș Brâncoveanul și ultimul descendent al lui Constantin Vodă, ridică Monastirea Văratecul în care se călugări, pe care o înbogăți ca averea ei și unde trăi ani întregi de-arândul în smerenie, fără să vrea a fi stareță cum i s'ar fi cuvenit, numai ca să dea pildă vieii de smerenie și de ascultare. La Pasărea nu s'a uitat încă amintirea acelei tinere bucureștence, care, după ce trăi în plăceri, întocmai ca și Maria Egipteanca, se pocăi și veni la monastirea pe care o înfrumuseță cu banii ei, se călugări și la începutul secolului trecut merită să fie stareță. Călugării din ziua de azi numai tipăresc cărți bisericesti și printre călugărițe nu se găsește a Safto Brâncoveanca, dar în monastiri se adăpostesc încă oameni și femei cuvioase. Slujba se face minunat și în chipul cel mai artistic. Este frumos și mișcător să ascuți liturgie le Tigănești, spre pildă. Fapt este, că țărani ce trăesc în vecinătatea monastirilor sunt mai bisericosi și credința e încă destul de caldă în monastirile românești.

Iosif II. a distrus viața călugărească în Transilvania în sec. XVIII, dar nu și chemarea călugărească. Numai că de atunci Ardelenii, ca să se călugărească au pornit spre monastirile din Moldova și Țara Românească. Și fiindcă Ungurii nu au dat voie ortodoxilor-uniți să reinvieze viața călugărească a Românilor, mulți dintre ei — bărbați și femei — nu și-au făcut scrupul de a trece munții și să populeze

monastirile moldovenești ori muntenești: nu aveau în fața lor ca monastiri catolice, decât pe cele ungurești!

Am spus că Românul crede în nemuirea sufletului și are grija celor răposați. Cine se îndoiește poftescă numai sâmbătă în bisericile românești și va fi atins de pietatea cu care vin ei acolo în ziua destinată parastaselor. În perfectă cunoștință de cauză afirm, că cea mai mare parte din venitul epitrafirului îl află preoții în parastase; căci dacă limba română nu are cuvântul purgatoriu, românii toți cred că leturgia poate reduce ori desființa suferințele sufletelor nevrednice încă de Rai. Asta e totul. Și tot așa, cum deși nu spun în crez *filioque*, ideie ca Fiul ar fi mai puțin ca Tatăl îi scandalizează.

Se zice că sunt indiferenți în chestiile religioase: inexact. Știind că în Biserica lor, ei au toate tainele, lasă în seama păstorilor lor grija de a rezolva greutățile sau controversale pe care nu le pricep și pe care nu vor nici să le discute.

Când pășesc într-o biserică latină, se închină frumos și dau Sfintelor Taine toată cinstea întocmai cum le-o dau în bisericile răsăritene. În schimb, îi jicnște adânc acei catolici ce evită altarele lor, sau nu le dau cinstea pe care ei bucuroși o dau celor latine. Se simt vexați și consideră — pe nedreptul bineînțeles — dar consideră astfel de catolici ca pe niște creștini nepioși.

Românul e incapabil să priceapă de ce catolicii evită unele comunicațiuni cu ortodoxii neuniți. *Communicatio in sacris* și impedimentele sale nu-i fac impresie. Se zice și se crede că întrucât tainele sunt aceleași și valide, impedimentele sunt vexatorii și revoltă pe cei mai blânzi.

Pe la 1872 murea în Marsilia un arhieru, Vicarul Mitropoliei din București. Bolnav de piept, se duse să petreacă eara acolo și acolo a și murit. Eram copil, dar am fost impresionat de indignarea a lor mei, indignare provocată de știrea că acel prelat simțindu-și sfârșitul chemase un popă latin și că acest din urmă refuzase să-l spovedască și să-l împărtășească, cum doria cel gata de moarte. Nu știu ce a fost atunci, dar știu că pricina ce a îndemnat pe Mitropolitul Calinic Miclescu să sfârșească mare prelin al catolicilor a fost — mai ales — că mergând la Paris în 1878, a putut asista la leturghie în catedrala Notre-dam din strana în care a dorit și fiindcă i s'au dat onorurile la care credea că are drept ca Primat al României.

Trebue să se știe că Românii dau catolicilor toate tainele pe care le cer, și nu din indiferență, dar pentru că socotesc că nu li se poate refusa cererea. A-și putea înșira dovezile. Creșd că ajunge să istorisesc ce s'a petrecut în 1915 la moartea lui Lecomte de Nouy, arhitectul care a restaurat monastirea Curtea de Argeș. Dorise să fie înmormântat

în cimitirul monastirei, dar voise să fie înmormântat catolicește. Episcopul de Argeș nu face nici o obiecțiune. S'a văzut atunci intrând în monastirea lui Neagoe-Vodă și în sunetul clopotelor monastirei, sicriul lui Lecomte de Nouy, precedat de preoții catolici de rit latin. Călugării de acolo, au urmat convoiul în odăjdii, și după sfârșitul prohodului latin, s'au rugat și ei d'asupra mormântului în care odihnea cel ce le refăcuse monastirea.

Românii nu se grijesc adeseori, dar cei ce se țin de regulile bisericii, se împărtășesc regulat la Crăciun, la Paște, la Sân Pietru și la Adormirea Maicii Domnului. Oamenii țin să moară în pace cu biserica, și bărbați de stat ca Vasile Lascar, Dumitru Sturdza și Marghiloman detere murind în privința asta frumos exemplu indiferenților.

Am spus că Românul — în cea ce-l privește — nu e atras de loc de ritul latin, e refractar latinizării. Dar nu e nici sectar pentru asta, și înțelege că cei născuți întrânsul trebuie să-l urmeze. Catedrala Sf. Iosif din București a fost clădită mai numai cu bani românești, ca casa parohială cea veche de pe locul căreia se ridică azi palatul arhiepiscopului, a fost construită cu banii donați de un bărbat de stat român. ortodox neunit.

În România, marea majoritate a intelectualilor e sceptică, dar se gădesc printre ei adevărați credincioși, iar literatura română este poate cea mai puțin anticreștină și anticlericală, din toate cele contemporane.

Cum numai 15% dintre români sunt uniți cu Roma, și fiindcă cea ce-i desparte e numai relațiunile cu Sf. Scaun, când vorbesc de sufletul românesc în general vorbesc de toți. Între ambele cleruri există — desigur — frecături; dar mentalitatea e aproape aceiași la toți, mai ales la mireni. Când citești scrierile Dlui Agârbiceanu, popă unit și cele ale Dlui Gr. Pișculescu, popă neunit, nu poți ști ce-i desparte bisericește. Numai întrucât Pișculescu în schițele lui aduce vorba cu simpatie de popi și de vlădici de rit latin, un neștiutor ar putea crede că acesta e mai aproape de latini de cât celelalt. O simplă aparență. Și apoi într-o încercare ca aceasta, ajunge indicarea liniilor esențiale ale sufletului românesc.

Nădăduiesc că le-am indicat. Nu e tot, ne-greșit. Medalia are și reversul ei, știm. Dar ce medalie nu are revers? Dar dacă vom fi isbitit să facem pe cei ce nu cunosc sufletul românesc să-l înțeleagă și să-l simpatizeze, ne-am atins scopul. Cu chipul acesta putem contribui și noi la Unirea Bisericilor, idealul ce are înainte „Irénikon“.¹⁾

(Sfârșit).

¹⁾ Revistă belgiană în care autorul publicase mai întâi acest studiu și a căruia traducere românească binevoi a-l pune la dispoziția „Vestitorului“. Studiul a apărut și în broșură. Costă 10 Lei la Red. „Vestitorul“. Oradea. — N. Red.

CRONICI.

— **Aviz pentru abonații!** Rugăm pe On. noștri abonați, cari n'au achitat încă abonamentul pe 1928, să binevoiască a ni-l achita, deoarece am intrat în ultimul sfert al anului.

— **Sărbătorirea S. Părinte Piu XI. la Rio de Janeiro.** În Iunie s'a sărbătorit cu mare fast „ziua Papii” în Rio de Janeiro. Rugăciuni, aplause, flori, conferințe, omelii, pastorale, proiecțiuni apologetice, presă, studii istorice, totul ce poate contribui și exprima iubirea față de Vicarul lui Hristos în popor și clasa cultă a fost pus în mișcare. În biserici s'au ținut predici despre instituția divină a Papatului, drepturile Vicarului lui Hristos și datorințele credincioșilor. Liturghii, împărtășiri foarte multe s'au făcut împreună cu Te Deum pentru Sf. Părinte. La palatul Nunțiatului s'a ținut recepția solemnă a Președintelui Republicii împreună cu ministrii, a Corpului diplomatic, a Marelui Stat Major, a Profesorilor Universitari. Asociația tinerilor catolici, federația clerului secular și regular și-au manifestat alipirea și ascultarea față de urmașul Sf. Petru prin aclamațiuni făcute Nunțiatului. O ședință de gălă la Institutul de Muzică a încheiat serbările, la care au participat toți miniștrii, deputații, senatorii, aristocrația, tot ce-a are capitala Braziliei mai nobil și select. La ședința solemnă prof. Dr A. Lima, deputat și președintele Academiei de Litere a ținut o conferință despre „Originea divină a Papatului, drepturile Sf. Părinte și datorințele catolicilor față de Sf. Părinte.” Presa încă a contribuit mult la aceasta sărbătoare, scoțând numere speciale, relevând însemnătatea sărbătorii. — Cum se știu însufleși națiuni ilustre pentru Papa cel urît la noi!

— **Distincții:** Guvernul francez a decorat cu „Legion d'honneur” pe Mgr. Batiffol, F. C. F. Gordien secretarul „Institutului fraților creștini”, M. Foucher, toți eclesiastici merituoși pt. patrie.

— **Congresul Universitarilor Catolici italieni la Genova.** Universitarii din Italia și-au ținut congresul anual la Genova. Au participat peste 500 membrii reprezentând toate Universitățile din Italia. Cu un trecut de 38 ani, școala aceasta: „Asociația Universitarilor catolici din Italia”, își pregătește membrii pentru acțiunea socială catolică. Soldați aleși ai Acțiunii catolice, vor fi fermentul societății de mâine care ori va fi creștină, ori se va nimici. La congres s'au ținut conferințe despre următoarele chestiuni: Supranaturalul în chestiunea socială. Gândirea și morală. La congres au participat mulți profesori universitari, cari prin prezența lor au ridicat nivelul și importanța congresului. — Noi avea-vom încurând atari congrese?

— **Exerciții spirituale pentru artiști și artiști.** Societatea „Amicii artei creștine” și „Școala Fra Angelico” pentru promovarea artei creștine și preferirea pieselor religioase, compuse din artiști, organizează exerciții spirituale, căci fără meditația adevărată de credință și morală, foarte greu poate fi cineva artist adevărat.

Din jurământul medicilor din Lille. Tinerii medici, sfârșindu-și studiile la Universitatea catolică din Lille, depun un jurământ, din care reținem câteva puncte: „În prezența lui Dumnezeu, promit, că voi împlini conștiincios datorințele mele religioase și profesionale. În toată viața mea voi ține poruncile lui Dumnezeu și ale Bisericii. În profesiunea mea voi fi credincios față de legile deontologiei medicului creștin. Voi considera o datorință a mea de-a face atent ori a preveni clientul în mod discret, că trebuie să se ocupe și de interesele religioase și materiale. Așa să-mi ajute Sf.-ții Luca, Cosma și Damian, patronii profesiunii noastre, în împlinirea acestor promisiuni”.

— **A XX. săptămână socială în Franța.** În 23—29 Iulie s'a ținut săptămâna socială a catolicilor francezi la Paris în prezența Card. Dubois și-a Nunțiatului Maglione. Ea a fost dedicată pentru studierea subiectului următor: „Caritatea, izvorul vieții sociale”. Cu o lună mai târziu catolicii italieni, au ținut a XV-a săptămână socială, în 3—11 IX, la Milan. Pregătită de Universitatea catolică de acolo, reușita căreia a fost asigurată deja din partea conferințierilor celor mai vestiți, cari au tractat despre subiectul „Adevărata unire religioasă” după Enciclica „Mortalium animos”.

— **Salariul trim. III. a sosit la Adm fond. dioc.**

BIBLIOGRAFIE.

— **A apărut în editura episcopiei diecezane lucrarea: Cântări bisericești pe cele opt versuri ale bisericii orientale, prescrise pentru dieceza gr. cat. de Oradea, partea I: Vecernia.** Prețul 50 lei. Se poate comanda la dl. profesor Mihai Silaghi-Sălagian, la școala normală gr. cat. Oradea str. Cantemir No. 5.

HÖNIG FRIDERIC ARAD

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840.

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote pelângă garanță mare și cu preț fixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rech zite și scaune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Condițiuni avantajoase de plată.

